

Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Belediye Şirketlerinin Denetim Mecburiyeti

Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim, Limited şirketlerin 01.01.2013 tarihinden başlamak üzere düzenleyecekleri finansal tabloların denetimden geçirmeyi zorunlu kılmaktadır. Belediye şirketleri anonim veya limited şirket şeklinde kurulmuş olup, önümüzdeki dönemde yeni T.T.K bağlamında denetim mekanizmasının yapılandırılması nasıl olmalıdır sorusuna cevap vermeye çalışacağız. - 01.02.2015

1- GİRİŞ

Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim, Limited şirketlerin 01.01.2013 tarihinden başlamak üzere düzenleyecekleri finansal tabloların denetimden geçirmeyi zorunlu kılmaktadır. Belediye şirketleri anonim veya limited şirket şeklinde kurulmuş olup, önümüzdeki dönemde yeni T.T.K bağlamında denetim mekanizmasının yapılandırılması nasıl olmalıdır sorusuna cevap vermeye çalışacağız.

2-YENİ T.T.K BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN DENETİMİN İÇERİĞİ NASIL OLACAK

Belediye şirketlerinin finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun Türkiye Muhasebe Standartlarının öngördüğü ölçüde denetimidir.. Bu denetim, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kanuna ve esas sözleşmenin finansal tablolara ilişkin hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesini kapsar. Denetleme, yeni TTK' nın geçici 2 nci ve 3 üncü maddelerde öngörülen kurul ve kurumun belirlendiği esaslar bağlamında, denetçilik mesleğinin gerekleriyle etiğine uygun bir şekilde ve özenle gerçekleştirilir. Denetleme, şirketin ve topluluğun, malvarlıksal ve finansal durumunun Yeni TTK'nın 515 inci madde anlamında dürüst resim ilkesine uygun olarak yansıtılıp yansıtılmadığını, yansıtılmamışsa sebeplerini, dürüstçe belirtecek şekilde yapılır.

Özetle Denetim; Şirketin finansal tablolarının ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, denetçinin yaptığı incelemeler sonucunda ulaştığı bilgilerle uyum içinde olup olmadığını belirtip açıklayacak şekilde yapılır. Denetçi, yönetim kurulunun şirketi tehdit eden veya edebilecek nitelikteki riskleri zamanında teşhis edebilmek ve risk yönetimini gerçekleştirebilmek için yeni TTK 'nın 378 i maddesinde öngörülen sistemi ve yetkili komiteyi kurup kurmadığını, böyle bir sistem varsa bunun yapısı ile komitenin uygulamalarını açıklayan, ayrı bir rapor düzenleyerek, denetim raporuyla birlikte, yönetim kuruluna sunar. Bu raporun esasları geçici 2 nci ve geçici 3 üncü maddelerde öngörülen kurul ve kurum tarafından belirlenir.

3- YENİ T.T.K DENETÇİ KİMLER TARAAFINDAN NASIL SEÇİLİR VEYA AZLEDİLİR

Denetçi, Belediye şirketinin genel kurulunca seçilir. Denetçinin, her faaliyet dönemi ve her hâlde görevini yerine getireceği faaliyet dönemi bitmeden seçilmesi şarttır. Seçimden sonra, yönetim kurulu, gecikmeksizin denetleme görevini hangi denetçiye verdiğini ticaret siciline tescil ettirir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan eder.

Şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi kararıyla, Yönetim kurulunun,

sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahiplerinin, istemi üzerine, ilgilileri ve seçilmiş denetçiye dinleyerek, seçilmiş denetçinin şahsına ilişkin haklı bir sebebin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir kuşkunun varlığı hâlinde, başka bir denetçi atayabilir.

Görevden alma ve yeni denetçi atama davası, denetçinin seçiminin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren üç hafta içinde açılır. Azlığın bu davayı açabilmesi için, denetçinin seçimine genel kurulda karşı oy vermiş, karşı oyunu tutanağa geçirtmiş ve seçimin yapıldığı genel kurul toplantısı tarihinden itibaren geriye doğru en az üç aydan

beri, şirketin pay sahibi sıfatını taşıyor olması şarttır.

Faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçi seçilememişse, denetçi, yönetim kurulunun, her yönetim kurulu üyesinin veya herhangi bir pay sahibinin istemi üzerine, asliye ticaret mahkemesince atanır. Aynı hüküm, seçilen denetçinin görevi red veya sözleşmeyi feshetmesi, görevlendirme kararının iptal olunması, butlanı veya denetçinin kanuni sebeplerle veya diğer herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi veya görevini yapmaktan engellenmesi hâllerinde de uygulanır. Mahkemenin kararı kesindir. Denetçinin mahkeme tarafından atanması durumunda, emsal dikkate alınarak, ücreti ile muhtemel giderler için mahkeme vizesine yatırılması gereken ön ödeme mahkemece belirlenir. Bunlara üç iş günü içinde itiraz edilebilir. Mahkeme kararı kesindir.

Denetçi denetleme sözleşmesini, sadece haklı bir sebep varsa veya kendisine karşı görevden alınma davası açılmışsa feshedebilir. Görüş yazısının içeriğine ilişkin fikir ayrılıkları ile denetlemenin şirketçe sınırlandırılmış olması veya görüş yazısı vermekten kaçınma haklı sebep sayılamaz. Denetçinin sözleşmeyi feshi yazılı ve gerekçeli olmalıdır. Denetçi fesih tarihine kadar elde ettiği sonuçları genel kurula sunmakla yükümlüdür; bu sonuçlar 402 nci maddeye uygun bir rapor hâline getirilerek genel kurula verilir.

Denetçi altıncı fıkra hükmüne göre fesih ihbarında bulunduğu takdirde, yönetim kurulu hemen, geçici bir denetçi seçer ve fesih ihbarını genel kurulun bilgisine, seçtiği denetçiyi de aynı kurulun onayına sunar.

4- YENİ T.T.K GÖRE BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE DENETÇİ OLABİLECEKLER KİMLERDİR

Belediye şirketlerinde Denetçi, ancak ortakları, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Orta ve küçük ölçekli anonim şirketler, bir veya birden fazla yeminli mali müşaviri veya serbest muhasebeci mali müşaviri denetçi olarak seçebilirler. Bağımsız denetleme kuruluşlarının kuruluş ve çalışma esasları ile denetleme elemanlarının nitelikleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan, Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir. Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, işlem denetçisi genel kurul tarafından atanır ve görevden alınır.

5- YENİ T.T.K GÖRE BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE KİMLER DENETÇİ OLAMAZ

Aşağıdaki hâllerden birinin varlığında, yeminli mâlî müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir, bağımsız denetleme kuruluşu ve bunun ortaklarından biri ve bunların ortaklarının yanında çalışan veya bu cümlede anılan kişilerin mesleği birlikte yaptıkları

kişi veya kişiler, ilgili şirkette denetçi olamaz. şöyle denetçilerden biri;

a) Denetlenecek belediye şirketinde pay sahibiyse,

b) Denetlenecek belediye şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki üç yıl içinde bu sıfatı taşımışsa,

c) Denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin(belediyenin), bir ticaret şirketinin veya bir ticari işletmenin kanuni temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, yöneticisi veya sahibiyse ya da bunlarda yüzde yirmiden fazla paya sahipse yahut denetlenecek şirketin yönetim kurulu üyesinin veya bir yöneticisinin alt veya üst soyundan biri, eşi veya üçüncü derece dâhil, üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hımsıysa,

d) Denetlenecek şirketle bağlantı hâlinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa,

e) Denetlenecek belediye şirketinin şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının düzenlenmesinde denetleme (belediye şirketlerinin Yeminli mali müşavirleri) dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa,

f) Denetlenecek belediye şirketinin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için (e) bendine göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanuni temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise,

g) (a) ilâ (f) bentlerinde yer alan şartları taşıdığı için denetçi olamayan bir denetçinin nezdinde çalışıyorsa,

h) Son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin meslekî faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının yüzde otuzundan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa, denetçi olamaz; ancak, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğı, katlanılması güç bir durum ortaya çıkacaksa (h) bendindeki yasağın kaldırılması için belli bir süreyle sınırlı olarak onay verebilir.

6- YENİ T.T.K GÖRE BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE AYNI GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERCE DENETÇİ OLMA SÜRESİ NE KADARDIR

Bir bağımsız denetleme kuruluşunun, bir belediye şirketinin denetlenmesi için görevlendirdiği denetçi yedi yıl arka arkaya o şirket için denetleme raporu vermişse, o denetçi en az iki yıl için değiştirilir. Denetçi, denetleme yaptığı şirkete, vergi danışmanlığı ve vergi denetimi dışında, danışmanlık veya hizmet veremez, bunu bir yavru şirketi aracılığıyla yapamaz. Bu madde hükümleri,yeni TTK'nın 554 üncü maddesinde öngörülen işlem denetçilerine de uygulanır.

7- SONUÇ

Yeni Türk Ticaret Kanunda yukarıdaki düzenlemeler yapılırken Genel Gerekçesinde ise denetimin bir meslek olduğunu ,özel bir denetim yerine genel ve tümlük denetimi olduğuna vurgu yapılmıştır. Yeni Türk Ticaret Kanununun Geçici 3 üncü maddesinde; Kamu adına denetleyici tüzel kişiliğe haiz Üst Kurul kuruluncaya kadar yeni TTK nın 400 üncü maddede öngörülen denetçilerin denetlemeleri bu kanun hüküm ve standartları amacına uygun olarak yapmalarını sağlamak için denetçilerin yerinden ve İnternette denetleme bilgilerine erişimi suretiyle ve ayrıca gerekli bilgilerin alınarak Sanayi Ve Ticaret Bakanlığı tarafından denetleneceğine yer verilmiştir.

Kamu kaynağı kullanan ve yerel kalkınmada önemli görevleri ifa eden belediye şirketlerinin daha profesyonel bir yönetim konseptine uygun yapılandırılması önem arz etmekte olup, yeni TTK bu konuda bir şans olduğuna inanmaktayız.

Abdullah EKİNCİ

SMMM

02.02.2012

muhasabenet.net

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA